

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gotwalda a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D., ve věci

žalobce: **V. Z.**
zastoupený advokátem Mgr. Ondřejem Vaňkem
sídlem Riegrova 379/18, 779 00 Olomouc

proti
žalované: **Okresní správa sociálního zabezpečení**
sídlem Zelená 3158/34a, 702 00 Ostrava

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem a určení nezákonnosti zásahu

takto:

I.

Nečinnost žalované při výplatě dávky ošetrovného žalobci na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře č. 6274510A byla **nezákonným zásahem**.

II.

Shodu s prvopisem potvrzuje

Žalovaná je **povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 21 065,17 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Ondřeje Vaňka, advokáta se sídlem Riegrova 379/18, 779 00 Olomouc.

Odůvodnění:

1. Žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 7. 1. 2020 se žalobce domáhal uložení povinnosti žalované přestat být nečinná při rozhodování o žádosti žalobce o dávku ošetrovného, podané k žalované na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře žalobce č. 6274510A, a pro případ, kdyby žalovaná od nečinnosti v průběhu řízení upustila, určení, že zásah žalované, spočívající v nečinnosti při rozhodování o žádosti žalobce o dávku ošetrovného, podané k žalované na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře žalobce č. 6274510A, byl nezákonný.
2. Dne 1. 4. 2020 vzal žalobce svou žalobu zpět v části, kterou požadoval uložit žalované povinnost přestat být ve věci ošetrovného nečinná, neboť žalovaná dne 21. 1. 2020 žalobci dávku ošetrovného vyplátila. Setrval na určení nezákonnosti zásahu žalované, spočívajícím v nerozhodnutí o ošetrovném. Krajský soud usnesením z 23. 4. 2020, č. j. 25 A 13/2020 – 21 řízení v části zpětvzetí žaloby zastavil.
3. U jednání na své žalobě setrval.
4. Žalovaná u jednání navrhla zamítnutí žaloby. Potvrdila, že dne 7. 11. 2019 obdržela od zaměstnavatele žalobce žádost o dávku, potvrzení ošetřujícího lékaře o onemocnění S. D. a potvrzení ukončení jejího onemocnění. O dávce žalovaná rozhodla již 11. 11. 2019, nicméně s ohledem na chybný údaj v příloze k žádosti o dávku ve sloupci „vyloučené dny“ nebyla dávka vyplacena a věc byla došetřována. Nová příloha k žádosti byla žalované doručena dne 4. 12. 2019 a v důsledku toho lhůta pro výplatu dávky končila 4. 1. 2020. Žalovaná tak sice vyplátila dávku po uplynutí této lhůty, ale prodlení není nijak dlouhé, žalobce žalobu podal velmi krátce po uplynutí lhůty, požadoval dávku pouze za 4 dny v měsíci, s jejím pozdním vyplacením mu tedy nemohla vzniknout žádná majetková újma. Žalovaná proto požadovala i v případě úspěchu ve sporu ponechat náklady řízení k tíži žalobce.
5. Z rozhodnutí o potřebě ošetrování ze dne 1. 10. 2019 č. 6274510A krajský soud zjistil, že S. D., družka žalobce a pečující osoba o jejich syna, onemocněla a nemůže z tohoto důvodu o syna pečovat. Z rozhodnutí téhož ošetřujícího lékaře vydaného pod týmž číslem dne 4. 10. 2019 krajský soud zjistil, že ke dni 4. 10. 2019 byla potřeba péče o dítě z důvodu onemocnění pečující osoby S.D. ukončena. Z žádosti o ošetrovné z 30. 10. 2019 krajský soud zjistil, že žalobce požádal o ošetrovné při péči o syna M. Z. ve dnech 1. 10. 2019 až 4. 10. 2019. Z doručky datové zprávy ze 7. 11. 2019 krajský soud zjistil, že SKS Business Unit s. r. o., zaměstnavatel žalobce, tohoto dne doručil České zprávě sociálního zabezpečení přílohu k žádosti o dávku nemocenského pojištění. Ze sdělení České zprávy sociálního zabezpečení z 3. 3. 2020 krajský soud zjistil, že doručenou zprávu ze 7. 11. 2019 ČSSZ automaticky předala téhož dne do „cílového systému“. Tyto skutečnosti ani nebyly mezi účastníky sporné.

6. Z výpisu ze dne 21. 2. 2020 krajský soud zjistil, že žalobci bylo vyplaceno ošetrovné za dobu 1. 10. – 4. 10. 2019.
7. Na základě takto provedeného dokazování a z nesporných tvrzení účastníků krajský soud zjistil, že žalobce ve dne od 1. 10. do 4. 10. 2019 pečoval o svého syna M. Z., neboť jeho družka S. D., která o syna pečuje, byla nemocná a v důsledku toho neschopná péči poskytnout. Žalobce dne 30. 10. 2019 požádal o výplatu ošetrovného na svého syna za toto období u svého zaměstnavatele SKS Business Unit s. r. o. Tento žádost včetně rozhodnutí ošetrujícího lékaře doručil dne 7. 11. 2019 České správě sociálního zabezpečení, která ji téhož dne postoupila Okresní správě sociálního zabezpečení. Ošetrovné za uvedené dny bylo žalobci vyplaceno dne 21. 1. 2020.
8. Podle § 82 zákona s. ř. s., *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.* Podle § 85 s. ř. s., *žaloba je nepřijatelná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.*
9. Řízení podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. směřuje k poskytnutí ochrany v případech, kdy správní orgán zasáhne do práv určité osoby způsobem neumožňujícím využití jiných prostředků obrany, např. žaloby proti nezákonnému rozhodnutí.
10. Ošetrovné je dávkou poskytovanou podle § 4 písm. d) a § 39 odst. 1 písm. b) bod 3 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen zákon o nemocenském pojištění). O dávce rozhoduje Okresní správa sociálního zabezpečení (§ 84 odst. 2 písm. a) bod 2. zákona o nemocenském pojištění) ve zkráceném řízení, ve kterém se rozhoduje formou výplaty (§ 153 odst. 2 písm. b) zákona o nemocenském pojištění) a rozhodnutí se nevydává (§ 153 odst. 5 zákona o nemocenském pojištění). Pokud by OSSZ dospěla k závěru, že nebude postupovat ve zkráceném řízení, oznámí žadateli zahájení řízení (§ 153 odst. 7 zákona o nemocenském pojištění). Působnost správního řádu je ve zkráceném řízení vyloučena (§ 153 odst. 3 zákona o nemocenském pojištění).
11. Žádost o ošetrovné žadatel podává u zaměstnavatele (§ 109 odst. 2 písm. b) zákona o nemocenském pojištění). Nárok se uplatňuje rozhodnutím ošetrujícího lékaře o vzniku potřeby ošetrovní na předepsaném tiskopise a pro jeho výplatu je třeba osvědčit trvání doby potřeby ošetrování potvrzením ošetrujícího lékaře o trvání potřeby ošetrování nebo o ukončení potřeby ošetrování na předepsaném tiskopise (§ 109 odst. 5 písm. a) zákona o nemocenském pojištění), musí obsahovat dále údaje o zaměstnanci, který péči přebírá (§ 109 odst. 5 písm. d) zákona o nemocenském pojištění). Vzhledem k tomu, že pro výplatu ošetrovného není stanovena lhůta, použije se obecná lhůta pro výplatu dávek, která je podle § 109 odst. 1 písm. b), § 110 odst. 1 a § 110 odst. 3 zákona o nemocenském pojištění jeden měsíc.
12. V posuzované věci žalobce požádal u svého zaměstnavatele o výplatu ošetrovného. Žádost byla na příslušném tiskopise rozhodnutím ošetrujícího lékaře o počátku a ukončení doby ošetrování, obsahující údaje o žalobci jako zaměstnanci, který péči přebírá. Zaměstnavatel žalobce žádost doručil věcně nepřislušné České správě sociálního zabezpečení, která ji v souladu s § 12 správního řádu postoupila věcně příslušné žalované.

Žalobce tak postupoval podle shora uvedených ustanovení § 109 zákona o nemocenském pojištění. Vzhledem k tomu, že žalovaná nezahájila řízení, postupovala ve zkráceném řízení podle § 153 zákona o nemocenském pojištění. Lhůta pro výplatu dávky jí počala běžet dnem následujícím po doručení žádosti dne 8. 11. 2019, přičemž žádost osahovala všechny údaje, vyžadované shora uvedenými ustanovení (§ 109 odst. 1, odst. 5 písm. a) a d) zákona o nemocenském pojištění). Chyběl-li žalované údaj pro výplatu dávky, který však nebyl podkladem, se kterým shora uvedená ustanovení spojují nárok na její výplatu, nedošlo po dobu „došetřování“ vyloučených dnů k stavění lhůty pro výplatu, neboť tento následek § 110 odst. 3 poslední věta zákona o nemocenském pojištění spojuje pouze s nesplněním podmínek pro výplatu dávky podle § 109 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění, který však stavění lhůty s chybným výpočtem vyloučených dnů nespojuje. Vzhledem k tomu, že pro zkrácené řízení se nepoužije správní řád, nedošlo po dobu „došetřování“ ani k přerušení řízení ve smyslu § 64 odst. 1 písm. a) správního řádu. „Došetřování“ tak nemělo na běh měsíční lhůt žádný vliv a lhůty pro výplatu dávky tak marně uplynula již 9. 12. 2019 (když 7. 12. 2019 byla sobota, § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu).

13. I v případě, kdyby lhůta pro výplatu dávky počala plynout až 4. 12. 2019 a končila 4. 1. 2020, jak žalovaná ve svém vyjádření uvedla, uplynula by rovněž marně, když žalovaná dávku ani v této lhůtě nevyplatila.
14. Žalobce v době nečinnosti žalované podal nyní projednávanou zásahovou žalobu. Tuto krajský soud předně považuje za přípustnou. V případě nevyplacení dávky zákon o nemocenském pojištění žádné opravné prostředky k dispozici nedává. Ve zkráceném řízení se nevydává rozhodnutí, proti kterému by bylo možno se bránit odvoláním, popř. správní žalobou. Žalobce tak měl k dispozici jediný nástroj obrany, a to v souladu se shora citovaným § 82 s. ř. s. zásahovou žalobu, když pro žalobu proti nečinnosti podle § 79 s. ř. s. nebyly splněny podmínky (nemělo být vydáno rozhodnutí či osvědčení). Žaloba tak byla přípustná jak v případě deklaratorního tak záporního petitu (§82 s. ř. s.).
15. Žaloba je i důvodná. Nečinností žalované po uplynutí zákonné lhůty jednoho měsíce pro výplatu dávky došlo k přímému zásahu do žalobcova veřejného subjektivního práva na výplatu dávky ošetřovného, neboť nedostal vyplacenu dávku, ačkoliv pro její výplatu byly splněny všechny zákonem stanovené předpoklady. Úvahy žalované o tom, že žalobce měl posečkat, urgovat vyplacení dávky apod., což žalobce podle vlastního vyjádření i činil, jsou pro rozhodnutí věci bez relevance. Stejně tak je bez významu úvaha žalované o potřebnosti žalobce této dávky a vzniku škody či újmy na jeho straně. Pro závěr o nezákonnosti zásahu je totiž podstatné pouze, zda k zásahu do veřejného subjektivního práva došlo (v posuzované věci došlo, jak uvedeno výše), přímo (v posuzované věci rovněž splněno) a zda zásah byl nezákonný (v posuzované věci byl, když dávka v zákonné lhůtě nebyla vyplacena, aniž by proto byl zákonný důvod). Byly tak splněny všechny předpoklady pro to, aby tato nečinnost byla nezákonným zásahem podle shora citovaného § 85 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že zásah žalované již ke dni rozhodnutí soudu netrval, neboť žalovaná dávku vyplatila dne 21. 1. 2020, na což žalobce reagoval částečným zpětvzetím své žaloby, krajský soud vyhověl eventuálnímu petitu pro tento případ požadovanému a deklaroval, že nečinnost žalované nezákonným zásahem byla, čímž žalobě vyhověl.

16. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce byl v řízení plně procesně úspěšný a vzniklo mu tak vůči žalované právo na náhradu nákladů řízení. Za procesní úspěch žalobce je nutno považovat i tu část řízení, které bylo zastaveno, neboť se tak stalo pro chování žalované. Krajský soud k námitce žalované zdůrazňuje, že soudní řád správní nezná institut předžalobní výzvy, zakotvený v § 142a odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), podmiňující v občanském soudním řízení vznik práva na náhradu nákladů řízení, kterého se žalovaná implicitně dovolává, ani jiný institut, podmiňující při plném procesním úspěchu přiznání práva na náhradu nákladů řízení. Soudní řád správní spojuje vznik práva na náhradu nákladů řízení pouze s úspěchem ve sporu. Náklady žalobce tvoří:

- zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč
  - odměna za zastoupení advokátem za 4 úkony právní služby (příprava a převzetí zastoupení, sepsání žaloby, částečné zpětvzetí a účast u jednání) ve výši 3 100 Kč za jeden úkon právní služby podle § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 4, § 11 odst. 1 písm. a), d) a e) vyhlášky č. 177/1996 Sb., celkem 12 400 Kč
  - čtyřikrát režijní paušál za tytéž úkony právní služby ve výši 300 Kč/úkon podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky, celkem 1 200 Kč
  - cestovné zástupce žalobce za cestu z Olomouce do Ostravy a zpět, celkem ujeté 194 km osobním vozem RZ X Škoda Octavia, o průměrné spotřebě 7,7 litrů na 100 km benzínu natural, cena za opotřebení dle vyhlášky č. 358/2019 Sb. činí 4,20 Kč za 1 ujetý kilometr, cena pohonných hmot 32 Kč za 1 litr benzínu, a dále náhrada za ztrátu času v rozsahu 4 půlhodin podle § 14 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve výši 100 Kč za každou započatou půlhodinu, celkem tedy 1 693 Kč
  - DPH z těchto částek s výjimkou zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 211,53 Kč
  - náhrada ušlé mzdy žalobce ve výši hrubé hodinové mzdy 112,66 Kč za čtyři hodiny, celkem 450,64 Kč
  - cestovné žalobce z místa výkonu práce hranice na Moravě do místa soudu Ostrava a zpět vlakem celkem 110 Kč
- celkem 21 065,17 Kč.

17. Soud uložil žalované zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení tuto částku, a to dle ustanovení § 64 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 149 odst. 1 o. s. ř. k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval. Lhůtu k zaplacení soud stanovil v souladu s ustanovením § 160 odst. 1 o. s. ř., neboť tato lhůta je přiměřená možností žalované.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá toto vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 25. května 2020

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu